

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Un toast.

Sibiu, 31 Iulie n.

Ni-s'a trimis un număr din o fôie săptămânală magiară din *Gherla*, în care a apărut raportul amănunțit despre cele întâmplate în *Dej* la 12 Iulie n. c. cu ocasiunea sfințirii bisericii greco-catolice române de acolo.

Suntem mulțămitori celui-ce ni-a trimis fôia, pentru-că bun lucru a făcut când ni-a dat prilej să ne convingem de nou, că mai sunt elemente sănătoase în sinul națiunii magiare, cari convinse sunt, cu noi împieună, despre necesitatea unei apropiieri sincere și nefățărite între locuitorii de naționalitate magiară și română ai acestei țeri, avisați să trăiască și în viitoriu împreună, cum au trăit în lungul trecut de preste o miă de ani.

Pentru-că despre acesta sună raportul de care vorbirăm, și în care am găsit schițat, în liniamente generale, toastul pe care l'a rostit la masa dată din partea P. S. Sale episcopului *Sabo* cu ocasiunea aceea, comitele-suprem al comitatului Solnoc-Dobăca: dl *Zoltán Désy*.

Sunt cuprinse în toastul acesta cuvintele adevăratului patriot, care nu e iugrijit de ziua de astăzi, ci de ziua de mâine, de *viitorul acestei patrii comune*, despre care știe, că numai atunci pôte să fie pe deplin asigurat, când naționalitățile trăesc în bună frățietate și în bună înțelegere cu sora lor cea mai mare, cu naționalitatea magiară.

În spirit de rară concilianță e ținut toastul acesta, care, credem, va contribui foarte mult la cimentarea raporturilor pacifice și de adevărată prietenie dintre Magiarii și Români cari sunt fericiți a avé în fruntea comitatului lor un bărbat cu vederi atât de sănătoase, cum sunt vederile cuprinse în toastul dlui comite suprem *Désy*, schițat, din partea ziariului ce ni-s'a trimis, astfel:

„În toastul seu (dl *Désy*) a accentuat, că pe lângă limba sa maternă cea mai

plăcută limbă 'i e limba română, pe carea o vorbește, de-și, cu regret o constată acesta, literatura ei nu o cunoște. În mijlocul poporului român și-a petrecut și 'și petrece activitatea etății de bărbat și a învățat să stimeze *perseveranța, modul de cugetare uman și sentimentele umane ale poporului român*. E cel mai mare și cel mai adict amic al bune-înțelegeri frățesti între popóre, și dorește, ca nu numai la masa albă, în dispoziție sufletescă s'erbătorească, ci și în viața de toate zilele să domnescă în inima națiunii și în inimile naționalităților buna-înțelegere frățescă. Dorește și din a sa parte *ridicarea morală și intelectuală a poporului român*, pentru că această ridicare este *spre binele și întărirea statului ungar*. Se bucură și de faptul, că întâlnește aci un așa frumos semn de iubire de nēm, căci — zice dsa — *renegați nu ne trebuiesc, cel care e rău Român e și Magiar rău!*

E plin de încredere și dragoste față cu poporul român și e convins despre asemenea sentimente și din a lor parte (a Românilor), căci dacă nu ar fi așa, ar trebui să stăm tot cu arma 'n mână și să ne tot răsboim, până ce unul dintră noi se va pusti. Principiile pe cari așa de frumos le-a desvoltat aci unul dintre oratori, le-a profestat și dînsul în întregă cariera sa politică și li-a fost zelos adict al lor, pentru-că în ele a vădut condițiile de viață ale statului unitar magiar. Cel care propoveduește frățietate, pace, acela propoveduește lozincă statului magiar. A stat totdeauna în ajutorul acelor cari voesc să muncescă onest, și unii ca acestia pot să conteze totdeauna la spriginul seu; nu a dat însă nici-când mâna cu cei cari nu cu mijloce oneste muncesc, pentru-că cu unii ca aceia un bărbat nu dă mâna. „*Frați suntem — încheie oratorul — fără deosebire de nēm și religie*; să cultivăm în sufletul nostru frățietatea și iubirea de pace, și să năsuim, ca acestea să devină cât mai puternice, cât mai trainice”. Închină pentru publicul comita-

tului Solnoc-Doboca și pentru buna-înțelegere frățescă între popórele comitatului.”

Cuvinte înțelepte și atât de clare, cum sunt cuvintele domnului comite-suprem *Désy*, n'au lipsă de a mai fi comentate. Le înțelege ori-și-cine. Nu le facem deci nici un comentariu. Și tot ce am avé de spus este, că după cum însuși dl comite suprem *Désy* a accentuat, nu numai la masa albă, între pahare, ci și cu alte ocațiuni, la toate ocasiunile și în toate raporturile vieții publice, e bine să fie propagate astfel de idei, tocmai din partea celor ce represintă puterea de stat, pentru-că numai pe calea aceasta se pôte da naștere în sinul națiunii române *încrederei*, care astăzi, n'avem ce face, dar' trebuie să o spunem, — ne cam lipsește.

Scandal în dieta țerii.

Ședința de Mercuri a dietei magiare va rămâne memorabilă în analele scandalurilor parlamentare. A fost atât de sgomotosă, încât nu mult a trebuit, ca activitatea deputaților să fie trecută pe terenul — *pâruelei*. A decurs astfel: După deschidere, doi deputați, *Papp Zoltán* și *Lovász*, fac comunicarea, că s'a făcut încercare de a fi mituiți pentru-ca să sisteze lupta în contra guvernului. Cel dintâiu depune pe masă 10,000 coróne, suma primită, cel din urmă, care e redactor la „*Magyarország*”, spune, că administrația foii sale a respins cu indignare ofertul. Se face propunere, ca dieta să esmită comisiune specială, pentru a cerceta afacerea.

Guvernul consimte, și pe ziua următoare se pune la ordinea zilei alegerea comisiunii.

Se scôlă acum prim-ministrul *Hédeváry* pentru a propune, ca de mâine încolo dieta să discute asupra indemnizării; dar' abia a început să vorbescă, și vociferările au izbucnit cu putere din băncile opoziției. Vre-o trei sferturi de oră a durat scandalul. Atunci prim-ministrul și-a scris propunerea pe

hârtie și a trimis-o presidentului camerei, ca acesta să o cetască. Obstrucționistii au sărit însă să impedeze cetirea, și cu puterea au scos hârtia din mâinile notariului *Szöcs* și au rupt-o în bucăți. Cu ocasiunea acesta s'a răsturnat un călimăr pe pantalonii notariului *Szöcs*, — se spune că involuntar, și s'a împărțit o palmă sdravănă unui obstrucționist, — se zice că earăși involuntar.

Ședința se suspendază, pentru a urma, după redeschidere, ședința secretă, apoi ședința publică, și earăși secretă, și tot așa, până la mezul nopții, când opoziția a cântat o strofă din *imnul magiar* și apoi demonstrativ a părăsit ședința.

Au rămas în sală 167 deputați guvernamentali, cari au decis, ca în ședința proximă, care se va țină astăzi, Vineri, să se facă întâiu alegererica comisiunii parlamentare pentru cercetarea afacerii cu mituirile, și apoi dieta să continue *desbaterea asupra indemnizării*. Închiderea ședinței s'a făcut la ora unu după mezul nopții.

Opoziția pentru aceea a voit să impedeze cu ori-ce preț votarea propunerii guvernului de a trece dieta la desbaterea indemnizării, pentru că e convinsă, că votându-se indemnizarea, guvernul disolvă dieta și face alegeri nouă.

Pe astăzi se așteptă izbucnirea de nou a furtunei parlamentare.

„În chestiunea „inspectorilor școlari.”

— Convânt final. —
(Urmare).

Dacă din punctul de vedere al persoanelor ce ocupă cutari posturi vom deduce că e bine sau nu e bine a rămâne pe lângă instituția (instituțiile) în vîgóre, apoi știe bunul Dumnezeu când vom ajunge la stabilitate și când vom înceta cu formarea de posturi nouă. Astăzi nu sunt buni protopopii, mâne nu vor fi buni parochii, poimăne consistoriul, și asta continuu va merge așa.

FOIȘORĂ

Dan căpitan de plain.

De I. Manliu.

(Urmare).

Acastă figură uriașă o cunoștea Dan: era domnul Stefan în chip de uriaș.

Cu o voce ca de tunet îi striga el: „Scôlă-te, Dane; nu veți cum cerul este negru de fum; nu auzi ce țipete înfiorătoare și ce jalnice pângeri și vâlcărări aduce vântul din câmpie!? Au intrat Tătarii în țără, Dane, și satele românești ard în flăcări, te-meile și copiii sunt duși în robie, ear' sângele bătrânilor curge în va'e preste câmpie. Rôda unui an de muncă o duc hoții, cari dau foc la ce nu pot lua. Turme întregi de vite mână preste Nistru. Unde e căpitanul Dan, unde este paloșul pus de mine în mână lui!?”

Ca un leu mușcat de șerpe sare atunci Dan drept în picioare și, cu un răcnet ca de taur rănit, cu ochii învâpăiați, caută în toate părțile. Își strîngă pumnii și dinții căutând pe dușmani, ca să 'i rupă cu dinții, să 'i strivescă cu pumnii. Nu vedu însă nimica: umbra lui Stefan dispăruse, și dușmanul era departe.

Sórele apunea într'un nor negru. Din adâncimea văilor umbrite Dan vede ridicându-se pe aripi în vârtejuri mari vulturi prădalnici și aude croncănit de corbi. Sufierea vântului răcoros aducea până la urechile lui vuete sinistre ca de valuri îndepărtate și ridicate de furtună; ear' în dîmbrava de alături murgul lui Dan sforăia pe nările-i largi cu capul ridicat și necheza și frământa pământul cu copitele.

„Nu i bine 'n țără!” își zise Dan, clătînd din cap, și se duse la cal, îl mângăie pe cômă și 'i vorbi: „Acum e de noi, murgulețule; să arătăm ce putem face la bătrânețe. Apoi intră de grabă în peșteră, își încinse șerparul (chinga) cel lat și după dînsul trecu paloșul cu mâneriu de argint, își îndesă căciula în cap și 'și strînse curelele la opinci și, în sfêrșit, își aruncă pe umăr gluga cea scurtă și lănosă, ear' sub ea, în mână dréptă, ținea buzduganul. Sprinten ca un tinér se alintă el acum pe cal, își făcu cruce și zise un „Dómné ajută!” — apoi plecă la vale pe poteca îngustă.

Luna plină ieșise dintră brați și lumina valea și câmpia. Nóptea era răcoroasă și negre albe se întindeau dealungul rîului ce șerpuia prin mijlocul câmpiei. Bătrânul Dan sbura ca o stafie pe murgul sprinten, după

umbra ce alerga lungă înaintea lor. Tropotul calului resuna în liniștea nopții, și scânteile ieșiau din copitele lui. Iată-l acum ajuns la rîul, preste care trecuse el de atâtea-ori. Plopii cei înalți de pe marginea rîului nu mai sunt, ci un tufiș mic crescuse în locul lor. Aci își oprește el calul câteva clipe, își întorce privirea spre munți, spre locuința lui de vultur, apoi își plimbă ochii pe rîu în sus și în jos și, oftând adânc, strigă cu durere: Ce e sórtea omului; cum se schimbă toate!? Apoi trecu rîul prin vadul cunoscut de dînsul și apucă în săltate preste câmpie spre o țință hotărîită.

De ani de zile se aședase în mijlocul acelei câmpii un tovarăș de arme al lui Dan, un Muntean venit de preste Milcov pe vremea lui Stefan. Și-a părăsit țera, spunea el, fiind-că avea mare dor să se bată cu păgânii alături cu ostenii unui domn atât de bun ca Stefan. Că și Moldovenii sunt tot Români ca și noi Muntenii, o lege avem cu toții, dar' noi avem un domn tiran, care aduce Ungurii și Sécuii în țera noastră. Așa zicea Ursan când a venit în tabăra lui Stefan, tinér cu cunună de mustață. Și era vitéz Ursan; în multe lupte s'a bătut alături cu Dan și a sêvêrșit multe fapte de vitejie. Dan îl iubia ca pe fiul său, ear'

Ursan îi zicea tată. Stefan, vitézul Stefan' l'a vădut cu ochii cum într-o luptă Ursan înainta ca viforul în urma cetelor tătarești, cari se împășiau ca pléva înaintea lui. Apri-gul său armăsar sbura ca rëndunica de ușor după Mirza, care înzadar da pinteni calului său, alb de spume, înzadar striga după ajutoriu, căci Ursan îl ajungea și 'i arunca arcanul de gât. Acum îl tirie spre óstea moldovenescă precum un lup tirie o óie spre desigul pădurii. Strigăte de bucurie ies din piepturile Moldovenilor, Stefan el însuși îi eșia înaintea și, întindându-i mâna, îi zicea: „Pentru fapta ta cea vitejescă îți dau această câmpie întinsă, pe care ai curățit-o de Tătari, ca să fie a ta și a urmașilor tăi pe vecie. Și să paști pe dînsa mulți armăsari așa de voinici și de sprinteni ca acesta, care te-a adus astăzi la isbândă atât de frumoasă. Iată și bani, ca să 'ți faci casă și să 'ți cumperi cele de nevoie pentru gospodărie. Veghează, Ursane, zi și nópțe pe malurile Prutului, ca să oprești potopul Tătarilor ce ar voi să năvălescă în țără!”

De atunci Ursan își petrece viața în mica căsuță din mijlocul câmpiei, cu singura sa fică Fulga; ear' în vremuri de năvăliri el e cel dintâiu în picioare spre a apăra țera de Tătari.

De aceea trebuie, dator sunt a lua poziție hotărâtă contra acestei tendințe. Persoanele se schimbă. În locul celor vechi vin puteri nouă, în locul lipsei de capacitate vine talentul și în locul „trândăviei” — înșuflețirea și energia. Vor rămâne tot „unii” din actualii protopopi în funcțiune pentru totdeauna?... La alegerile și numirile ce urmează se vor îngrijii d-ru' comunele, ori dacă nu ele, consistoriul, ca să ajungă în posturi de protopopi tot persoane apte, cu cari să fim toți mulțumiți. Garanția pentru această treabă o avem în regulamentul disciplinar. De ce nu cerci, dle B-I, mai cu dinadinsul să se aplice §§-ii legii, căci d-ru' e mai ușor a lupta în cadrul unei legi existente, determinând factorii competenței la executarea ei, de cât a umbla după lucruri „noue”, în a căror realizare nici dta nu pui mare speranță?

Nu vreau să te desmânt de la lucrurile nouă, ci vreau să ți aduc înaintea pășania copilului neesperat, care vrând să prindă toți puii din vârful arborului, a scăpat deja și pe cei ce i avuse subșuoră, până a nu se sui sus.

Ei! se trec acum la argumentele pozitive ce le produce autorul în sprijinul ideii „inspectorilor școlari”.

„E de actualitate ardește chestia inspectorilor școlari pentru școlile noastre, căci cele mai de frunte din conferințe (d. e. cercul Siliu) încă au constat defectuositatea controlului și inspecțiunii școlilor noastre”. Pe lângă totă opintirea, din aceste vorbe nu pot scote înțelesul, că conferința din Sibiu ar fi zis, că neapărat trebuie să se institue alți inspectori — nu protopopi. Am negat eu vreodată, că nu trebuie să se facă inspecțiune? De cumva n'am accentuat din destul necesitatea inspecțiunii, strig acum sus și tare, ca să audă și protopopi cari aud ceva mai greu, că da! Mare datorință au înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, de a întreprinde toate mijlocele, ca să se poată școlile inspecționa cât de des; ear' în cât protopopi n'ar pute face inspecțiunea în persoană, îi sfătuiesc să nu pregete a se substitui prin persoane mai deservite și pricepute în ale școlii, cari să îndeplinească inspecțiunea unor școlii, a celor mai espuse cu deosebire, — cât de des. Persoane de aceste se găsesc în măsură îndestulătoare prin tracte, și notandum, fără ceva jertfe pentru comune, căci fie-care s'ar simți recompensat prin aceea, că poate contribui cu ceva la zidirea culturii și „poate lucra spre binele bisericii și al nămolului”.

În dispozițiuni de aceste eu aș vedea un fel de emulațiune, scoterea la ivelă a elementelor bune și dornice de muncă de prin parochii, de cari atâta lipsă avem noi. Nu vor fi aceste elemente, nu-i vorbă, deplin specialiști în ale școlii, dar' până una alta sunt bune, căci cunosc viața practică, cunosc mișcările de prin comune, și știm că praxa mai mult face de cât o teorie rău aplicată. Consistoriul în raportul din 1902 și el recunoște, că „nu toate persoanele sale încredințate cu vizațiune au putut fi luate dintr-o barbați consumați în ale școlii”. Când și consistoriul

e silit a se substitui cu persoane mai puțin consumate, — în unele cazuri date se vor pute și protopopi substitui cu de aceea.

„Ideia mea”, vei zice dle B-I! A d-tale fie; dar' totuși nu e a d-tale, că aci nu e vorba de creare de organisme nouă, ci numai de substituire, și într- ambele există — mare deosebire din punctul de vedere al competenței, a cercului de activitate, căci aci lipsesc cele două posturi centrifugale.

O lămurire încă față de acest pasagiu și trec mai departe! Se zice, că învățătorii înșiși „constată defectuositatea controlului și inspecțiunii școlare”. Ce îi împedecă pe dinșii, zic eu, ca să-și facă datorința, fiind conștii de ea, și fără multă controlă? Eu știu, că aceea este virtute și merit a 'și împlini datorința din dragoste către chiămare, nu de frică. Apoi unde sunt și inspectorii școlari locali? Unde e parochul, ca director?

(Va urma).

Vasilie Gan
ppresb.

Plan de acțiune

pentru înființarea teatrului român.

(Fine).

Cap III.

1. În scopul de a se tot îmbogăți repertoriul teatral cu piese corespunzătoare trebuinței de dezvoltare a poporului românesc și a clasei culte, piese adecă scrise în o limbă curată și frumoasă și calificate a da o sănătoasă hrană sufletească, — comitetul societății își va lua sarcina să tipărească continuu piese teatrale, atât originale, cât și traduceri și localități din literaturile străine.

2. Preocuparea de căpetenie în privința acestă și-o va concentra comitetul cu deosebire asupra pieselor originale românești, cu subiecte luate din viața poporului și a clasei noastre culte.

3. Și pentru-ca societatea să poată contribui direct la dezvoltarea și îndrumarea literaturii dramatice române în o direcție bună, comitetul va decerne premii pentru cele mai bune piese teatrale originale.

4. Comitetul va îngrijii, ca toate piesele întrate la concurs să fie apreciate de comisiuni competente în materie de literatură dramatică, fie constituite de membri ai comitetului, fie din alți bărbați literați.

Cap IV.

1. Lucrând cu ochii îndreptați spre înalta, a cărei realizare ne zace atât de mult la inimă, trebuie să ne gândim și la acel factor important, care va avea să alimenteze, la timpul său, instituțiunea teatrului, tot înjunctându-i duhul înviorat necesar și energie invigoratoare, adecă să ne gândim și la publicul românesc, în mijlocul căruia va avea să funcționeze teatrul.

Activitatea desfășurată pe baza principiilor arătate până aci va revêrsa, sigur, și în direcția acestă influență binefăcătoare.

Publicul va pute fi servit în trebuințele sale estetice, în un grad oarecare, și prin ceea-ce se va executa pe baza măsurilor atinse

Chipul fiacului ar fi mirat pe ori-cine. Ochii lui negri și spăriați aveau dulceața ochilor de fecioră, părul galben și môle cade în valuri bogate pe niște umeri ca de fildeș, la gâtul alb ca de lebădă purta o salbă de galbeni. Incolo îmbrăcăminte era de flăcău. Era Fulga, fata lui Ursan. Ea arunca din ochii speriați o privire întrebătoare spre tatăl ei. „Alege 'mi calul cel mai bun din herghelie” — îi zise Ursan, „căci eu plec cu tata Dan la luptă!” „La luptă?” întrebă Fulga cu ochii aprinși, fără să se arate pe fața ei nici cel mai mic semn de frică. „Bine, tată”, și dînsa plecă. „Ce odor de fată ai Ursane!” — „Dînsa mi-e fecior și fată. Totă herghelia e pe mîna ei, și nu e cal atît de sîlbatic, ca să nu 'l îmblîndescă ea. Ii place, precum vezi, să se îmbrace în haine de flăcău și... nu știu, zeu, dacă un flăcău ar dovedi-o în luptă”. — „Îți sîmănă ție, Ursane”. Într-acea năchizătură asurzitoare se aud în staul, tropote de copite egudue pămîntul, și preste puțin Fulga, călare pe un mîrunt armăsar cu pieptul lat, iese din staul. Armăsarul sare, sforăie pe nările largi, se ridică în două picioare și nu vrea să înainteze. Atunci Fulga îl lovi cu biciul așa de tare în căt armăsarul apucă ca o săgietă în largul câmpiei și dispărî cu Fulga în zarea depărtată. (Va urma).

în cap II. și III. Spiritul timpului de asemenea e de natură a desvolta, chiar și de la sine, interesul și priceperea publicului către arta dramatică.

Dar' societatea își va lua sarcina a jertfi și în folosul dezvoltării interesului, gus- tului și priceperii către arta dramatică.

2. Comitetul va încuraja și ajutarea tipăririi de studii, articole și cărți, în cari se va tracta și populariza știința estetice dramei, ori se vor aduna momente și documente din viața artistică preste tot a poporului românesc din Ungaria, eventual va publica chiar și o revistă teatrală.

3. Comitetul poate vota ajutoare, cînd societăți ori reanuni din patrie sunt avise a invita artiști români din alte locuri, în scopul de a ridica prin concursul acestora valoarea artistică a producțiunii lor și cînd acele societăți ori reanuni vor fi necesitate a reflecta la asemenea ajutoare pentru a le da ca onorariu artiștilor invitați.

4. Comitetul va îngrijii, ca adunările generale ale societății să constituiască, în partea lor predominantă, festivități de caracter intelectual, menite a răspîndi binefacerile culturii și artei. Spre scopul acesta comitetul va lua măsuri, ca la toate adunările generale să se cetască lucrări literare din sfera dramei, dramaturgiei și preste tot a estetice, și să se aranjeze serate artistice. Acestă dispozițiune atrage altcum după sine și datorința fruntașilor clasei noastre culte, de a căuta, ca deinde adunările generale să fie cercetate de public numeros, căci numai astfel sîntele comitetului, în această direcțiune, vor pute fi încununat cu rezultatele dorite.

C. Dispoziție finală.

Avînd în vedere, că activitatea inaugurată pe baza acestui plan de acțiune are drept scop apropiat numai pregătirea terenului pentru organizarea unei trupe teatrale complete, și avîndu-se apoi în vedere necesitatea de a se asigura până la realizarea scopului mai înalt, cel al înființării teatrului, un venit suficient al fondului pentru trebuințele funcționării teatrului, — comitetul va pute cheltui în acești 10 ani numai cel mult 1/4 din venitul net al fondului.

Duă expirarea rest-timpului de 10 ani, adunarea generală va lua alte dispozițiuni, conform cu esperimentele culse și cu împrejurările de atunci.

Din ședința comitetului Societății pentru crearea unui fond de teatru român, ținută în Brașov, la 8/21 Iunie 1903.

Virgil Onișiu
v.-president.

Dr. Iosif Blaga
secretariu.

Revistă esternă

Din Macedonia. De-și în timpul din urmă încetaseră în câțva știrile alarmătoare despre lupte între bandele revoluționare și trupe turcești și despre jafuri și crușimi, comise din ambe părți, totuși situația în Macedonia e cât se poate de sinistă. Drept că „bandele” sunt cam reduse la neputință și numai rar se mai dă veste despre ciocniri ale lor cu trupele turcești, dar' în schimb au început gónele din partea poporației mohamedane. Consulul monarhiei noastre la Usueb în raportul trimis la Viena prezintă situația ca fiind foarte precară, spunînd că albanezii sunt cu mult mai fanatici de cum tuseseră pe timpul cînd au aflat despre proiectata introducere de reforme, și că prigonese, schingiuiesc și ucid poporația creștină între cele mai barbare crușimi. În sandjaciul Usueb consuli au vădat urme despre crudități înfiorătoare; Turcii legă mîinile creștinilor la spate, apoi îi legă să spînzure, după ce le trag prin buza superioară curele; sate întregi sunt împresurate de Turci, cari scot poporația la larg și o silesc să stea cîșuri de-a rîndul într'un picior, bătînd și chinînd pe cei cari se încumetă să schimbe din picior; pe cei uciși îi mutilăză oribil. În sandjaciul Novibazar chiar miliția turcescă prigonește și jefuește poporația creștină.

În aceeași iconă prezintă situația și presa rusescă, opinînd că *principalele Ferdinand*, care întră astfel de împrejurări a ținut consult să plece în vilegiatură, ar trebui să se reîntorcă imediat a casă, la Sofia, pentru că „dezvoltarea evenimentelor poate să aducă su-prinderi mari”.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Onorații membri ai despărțămîntului Dobra al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” cum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituțiuni, prin această sunt invitați a participa la adunarea cercuală a acestui despărțămînt, care se va ține în Dobra în biserica gr.-or. la 27 Iulie (9 August) a. c. 3 ore p. m.

Program:

1. Deschiderea adunării.
 2. Raportul comitetului.
 3. Raportul cassariului și prezentarea bugetului pe 1904.
 4. Alegerea unei comisii pentru: censurarea rapoartelor.
 5. Alegerea unei comisii pentru înscrisirea de membri noi și incassarea taxelor.
 6. Disertațiuni ce se vor înșinua conform §-ului 37 din statute.
 7. Rapoartele comisiiunilor.
 8. Închiderea adunării.
- Pentru comitetul cercual al despărțămîntului Dobra al Asociațiunii.

Dobra la 15/28 Iulie 1903.

Iosif Morariu
director.

Lazar Vraciu
secretariu.

NOUTĂȚI

Archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului în Austria și Ungaria, pe la sfîrșitul lunii Septembrie va face vizită regelui Carol la Snaia și va asista și la manevrele regale ale armatei române.

M. Sa regele Carol, conform programului de călătorie fixat acum definitiv, va pleca în străinătate în 29 Iulie st. v., însoțit de generalul Dr. Theodory, medicul particular al părechei regale, și de locotenent-colonelul Mavrocordat, adjutantul regelui.

Pensionare. Dl George Rudeu, protopretorul cercului Caransebeș, la cerere proprie a fost trecut în statul pensionistilor.

Preotul Stupineanu — achitat. În 13 Maiu tribunalul din Deva osîndise pe preotul Iosif Stupineanu la 3 luni închisoare de stat și 100 corone amendă, pe motiv de agitațiune contra naționalității magiare, comisă prin faptul, că fiind catehet la școala de stat din Bărcia mică a zis elevilor români ai acelei școlii să 'l salute românește (pe stradă), nu ungurește. Apelată sentința la tabla reg. din Cluj, acesta a achitat pe părintele Stupineanu, ca fiind nevinovat de delictul agitațiunii.

Alegerea noului papă. Colegiul cardinalilor a amînat pe 1 August (mîne) începerea conclavei pentru alegerea papei. Acestă din cauză că trei cardinali s'au bolnăvit, — În legătură cu acesta amintim că biserica rom. cat. a Ungariei va fi reprezentată la actuala alegerii prin archiepiscopul-primat Dr. Claudiu Vaszary, de astă-dată unicul cardinal din Ungaria. În acest scop Vaszary a sosit deja la Roma alaltăieri.

La tîrgul de vite al Oanei (lângă Sibiu), care se va începe în 3 August st. n. (Luni), s'a admis și mînarea vitelor cornute și a porcilor.

Concert. „Reuniunea pentru ajutoarea la Crăciun a copiilor săraci, încă neobligăți a cerceta școala, din Sibiu”, aranjază la 2 August st. n. în grădina Hermann concert împreună cu joz, postă humoristică și loterie. Programul constă din 12 puncte. Musica o prevede capela militară a regimentului de infanterie nr. 2. După concert urmăză sortarea și în urmă joc. Intrarea de persoană 60 bani, pentru copii 30 bani. In-sigaii de joc pentru domni 60 bani. Prețul unui los 10 bani. — După-ce de binefacerile acestei Reuniuni se bucură an de an și câțiva copilași săraci români, atragem atențiunea publicului nostru în mod deosebit asupra acestui concert.

„Maica Domnului”. Prin Slovăcime e lătită vestea, că unei păstorice din comuna Punitoțe i-s'a arătat aveau maica domnului. Lume multă peregrinăză acum la Punitoțe pentru a afla de la păstorici, că ce i-a spus maica domnului?

Și-a frînt piciorul. Locotenentul de artilerie Emil Walter, venind în marș forțat de la Aiud spre Sibiu, a cădut de pe cal și și-a frînt piciorul. A fost dus la spitalul militar din Cluj.

Hymen. Dominecă la 13/26 Iulie 1903 s'au fidaat în Geogiu-de-sus, tractul Alba-Iulia: Domnișora *Rea-Silvia Ciora* cu dnl *Iosif Cioia*, contabil definitiv la institutul „Zlăgheana”.

Tineri români stipendiați de sultanul. Conform unui ordin (iradeu) a Sultanului, dat acum de curând, cu începere de la anul școlar 1903—904 vor beneficia de favorul de a studia în liceul imperial din Galata (Constantinopol), ca stipendiați ai Sultanului, doisprezece tineri români din Macedonia, aleși dintr-o listă de tineri din vilajetele Salonic și Ianina. Până acum aveau acest favor numai Sârbii și Muntenegrenii. Meritul întru esoperearea acestui favor, în prima linie e al atitudinii corecte a României față de „chestiunea macedonă”, iar în a doua linie al ministrului plenipotențiar al României pe lângă guvernul turcesc.

Hotărîre vrednică de imitat. Congregația comitatului *Bereg* a decretat pentru toate birturile și prăvăliile pentru vânzare de rachiu de pe teritoriul comitatului obligativitatea de a respecta deplina pauză de muncă în zilele de Dumineci și sărbători (adeacă se fie închise). Tot-o dată a hotărît să adreseze circulari tuturor municipiilor, pentru-ca și acelea să decreteze asemenea.

† Ioan Daniil. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștința amicilor și cunoscuților, că neuitatul nostru soț, tată și moș *Ioan Daniil*, paroh gr-or. în Castău, după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul suflet în mâinile creatorului Joi în 17/30 Iulie a. c. în etate de 73 ani, după 51 ani de serviciu credincios Domnului și poporului. Remășișele pământești ale scumpului nostru defunct se vor așeza spre odihnă eternă Sâmbă în 19 Iulie (1 August) la 1 oră p. m. în cimiteriul gr-or. din loc. Căstău, în 17/30 Iulie 1903. Fie-i țărîna ușoară! Ana Daniil născ. Basarabă, ca soție. Ana, Maria, Ioana, Salomia, Safta, Opreana și Măruța ca fiice. Numeroși nepoți Nicolae Andrei, preot, Ioan Badiuțiu, Petru Danilescu, Nicolae Danilescu, Filimon Udrea, Nicolae Terhetea, preot, ca gineri.

Petrecere în Turda. Tinerimea română din Turda și împrejurime invită la petrecerea de vară ce se va aranja în Turda la 9 August st. n. în sala hotelului „Europa”. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Venitul e destinat în favorul bibliotecii populare a districtului „Asociațiunii”.

Despre prostitorii poporului, adică despre socialisti, ziarul „Alkotmány” scrie în numărul de Marți, sub titlul „Nou-organizația prostre a poporului”, următoarele: Așa numitul „Partid social-democrat ungurean nou-organizat”, prin apeluri scrise în limba maghiară, germană și română și provădute cu cetațiuni sfărătoare proteste pe bunul popor de la sate, se abonează la „Szabad Szó”. Evident, că acest „Szabad Szó” e întreprindere evrească de toate zilele, întocmai ca și ori-care alt „Magyar Szó” sau alt produs de presă de soiul acesta. Deosebi asupra comitatului Arad se năpustesc „nou-organizații” prostitori de popor, cari așa departe merg cu cutezanța lor, în cât titulează per „trați” pe constitul popor. De-ar ști numai bunul popor de la sate, că ce trați îi sunt „nou-organizații” social-democrați!

Producțiune teatrală în Viștea-inferioară. „Reuniunea pentru bibliotecă populară” invită la producțiunea teatrală ce o aranjază în Viștea inferioară, în pavilionul din grădina Făgărășan (strada mare) la 2 August st. n. Începutul la 7½ ore seara. Intrarea: de persoană loc I. 1 cor. 20 bani, II. 1 cor., Parter 60 bani.

Rugare. Din partea preotului *George Perian* și a învățătorului *Teodor Ciuchendea*, din Șugag (poșta ultimă Szász-sor, comit. Sibiu), sunt rugați autorii și editorii de cărți românești, cum și redacțiunile și administrațiunile ziarelor și revistelor românești, să trimită câte un exemplar gratuit din opurile, ziarele și revistele lor pe sema bibliotecii școlare-populare din Șugag, acum în înființare. Binevoitorile dăruiri pot fi trimise pe numele ori-căruia dintr-o numiți domni de la cari vine rugămîntea.

Din Zlagna. Suntem rugați să publicăm următoarele: „Toți binevoitorii școlii ortodoxe române din Zlagna sunt rugați și pe această cale a participa la „Producțiunea teatrală” împreună cu dans, ce se va ține acolo la 9 August st. n. Și dacă ore care din o întâmplare sau alta n'a primit invitate, să se considere și pe această cale de invitat. În special preoții, candidații de preoți și învățătorii de legea noastră din Zlagna și jur n'ar trebui să lipsescă”.

Internat românesc în Brașov. Domnul *Ioan Aron*, directorul școlii primare de tete din Brașov, va deschide cu știrea și învoirea direcțiunii școlilor medii din Brașov un internat, cu începerea anului școlar 1903—4 pentru elevii de la școlile române ort. res. din Brașov, în casa proprie, strada Coorac nr. 32. Casa e încunghiuată de toate laturile cu curte și grădină, cari earăși să mărginesc cu grădinile vecinilor, prin urmare e situată la un loc plăcut și igienic. Museul (sala de învățămînt) și dormitoare vor fi în catul I. — Plata la lună pentru întreaga întreținerea în internat a unui școlar va fi numai de 40 cor., plătiți anticipativ. Deore ce numărul internistilor e limitat, anunțările de primire în internat au să se facă cel mult până la 15 August a. c., pentru-ca dl *Aron* să pōtă comanda mobilierul necesar până la începerea anului școlar.

Mort totuși — la porunca comandantului. În o lupă intră englezi și buri în războiul terminat anul trecut, un soldat englez disparuse fără a i se fi putut da de urmă. A fost indus deci în lista morților. Într'un târziu „mortul” și-a găsit regimentul, fiind istovit de bōlă și de suferințele rătăcirii prin munții Transvaalului. Caporalul concredut cu ținerea în evidență a listei morților și perduților a tras dungă preste cuvîntul „mort” de lângă numele soldatului și a scris: „era să fie mort”. După câteva săptămîni însă soldatul a murit apoi în lazaret, în urma bōlei ce o avea. Notificându-se această caporalului de la evidență, acela a cores de nou nota, trăgînd dungă și preste cuvîntele „era să fie mort” și scriind: „conform îndrumării dlui comandant, a murit totuși”.

Internat de fete în Lugoj.

Comuna bisericească ort. română din Lugoj deschide cu începerea anului școlar curent un internat de fete pe s. me elevelor cari cercetăză școlă noastră confesională de fete din loc, provădută cu 6 clase și cu un curs supletoriu.

Escepțional se vor primi și eleve cari frecuentăză institutul „Notre Dames” din loc.

Taxa lunară de întreținere se stipulează cu douăzeci și opt (28) corone, solvibilă cuartaliter ori lunar înainte.

Condițiunile de primire sunt:

1. Petentele au să dovedescă cu atestat de botez, că sunt născute din părinți ort. români;

2. Cu atestat medical recurentele să probeze că sunt deplin sănătoase;

3. Prin testimoniul școlar are a se arăta progresul făcut în studii.

Terminul de recurgere expiră la 7/20 August a. c. Petițiunile de primire se adresează prezidiului Dr. *George Popoviciu*.

Elevele internatului au să aducă cu sine,

- a) o piapomă cu două îmbrăcăminte;
- b) o perină cu două fețe albe și două ciorășuri (lepedee);
- c) trei stergare, trei servete, doi pepteni, unul des și altul rar;
- d) o perie de haine, una pentru dinți și perii pentru păpuși;
- e) schimburi, ciorapi și batiste 6 perechi;
- f) în fine îmbrăcămîntea absolut necesară și cât se pōtă de simplă.

Cu conducerea internatului va fi încredințată o directoară care are cunoștințele și experiența trebuincioasă. Programul școlii noastre confesionale se va trimite la cerere ori și căruia gratuit.

Internistele primesc pentru taxa de 28 corone lunar locuință și vipt. Spălarea rufelor rămâne în sarcina părinților ori se va plăti separat lunar două (2) corone.

Observăm, că pentru instruirea în musica vocală, în limba francesă și germană, în lucrul de mână și de eroiu, nu se solvește nimica, fiind angajate puteri didactice pe sarcina bisericii.

Pentru musica instrumentală se va solvi o taxă moderată.

Internatul va fi întocmit așa, ca să fie spre ajutor și folos publicului nostru din părțile bănățene și treptat se vor introduce toate îmbunătățirile posibile.

Comisiunea specială.

Avis

Se aduce la cunoștința membrilor Asociațiunii, că ministrul de comerț a înăvîntat și din incidentul adunării generale de la Baia-mare bilete cu preț redus (pe jumătate). Certificatele nu au sosit încă, dar' biroul Asociațiunii a primit informațiunea telegrafică, că direcțiunea căilor ferate le-a expedit deja. Certificatele sunt valabile numai pentru căile ferate administrate de stat. Direcțiunea căii ferate de pe Valea-Someșului nu a acordat acest beneficiu.

Membrii cari doresc a participa la adunarea generală de la Baia-mare și vreau să useze de acest favor, să cēră certificatul trebuincios de la biroul Asociațiunii (Sibiu, str. Morii nr. 8) (cât mai curînd. Scrisorii sunt a se alătura 50 fileri (în marce) pentru acoperirea speselor.

Biroul Asociațiunii.

NB. Celelalte ziare românești sunt rugate a reproduce acest avis.

Din public.)*

Pecate confesionale.

— În atențiunea inteligenței române ortodoxe din Reghinul-săsesc și jur. —

Cu binevoitoria permisiune a multonoratului public cetitor aducem la ivelă unele din isprăvile fraților greco-catolici din Reghinul-săsesc.

Făcînd această, deobligăți ne simțim a declara sus și tare, că o facem nu din confesionalism obscur, nu cu scopul de a țese împărechieri și certe între frații de același sânge, nu din interese personale și locale, ci numai simplu din datorința impusă de simțămîntul onestității și echității trăiești.

Precum știu on. domni preoți și învățători ortodoci din ținutul Reghinului, cari au inițiat petrecerile de vară din loc, — acestea, fiind Români din acest ținut divizat în două confesiuni, în urma înviorii reciproce, la început se faceau în un an în favorul uneia, în celalalt an în favorul celeilalte confesiuni. Acesta învoire din împrejurări nouă necunoscute cu încetul s'a scos din us și frații greco-catolici au luat monopol față de venitul material al acestor petreceri. Cu cât acest monopol a prins rădăcini mai adânci, cu atât nivelul și frecuența petrecerilor a decădut.

Pentru-că, fără a face confesionalism, totuși unii preoți ai noștri conștii de chîmărea lor, s'au simțit dispensați de datorința de a lua parte la petrecerile făcute în continuu numai în favorul fraților greco-catolici, cu toate că majoritatea Românilor din acest ținut e ortodoxă.

Acum sunt doi ani, la îndemnul tinerimei, care a vîdut că petrecerile de aici rămînd în monopolul unei confesiuni pot avé urmări desastrose, s'a decis, ca petrecerile de aici înainte să se facă în favorul meseriașilor români. Cu acel scop s'a și făcut petrecerea din acel an.

În anul trecut frații greco-catolici aducînd ca pretext, că au avut multe spese cu repararea bisericii, au cerut, ca în acest an — în mod excepțional — petrecerea să se facă în favorul bisericii greco-catolice din loc, declarînd că drept recompensă în anul curent petrecerea să se facă în favorul bisericii greco-orientale, ear' de aici înainte numai și numai în favorul meseriașilor români.

Luînd în considerare cererea fraților greco-catolici am primit această învoire sub condițiunea propusă.

Și acum ce au făcut frații gr.-catolici? Înainte de asta cu vre-o 2—3 săptămîni după-ce s'au convins, că noi stăm pe lângă înțelegerea avută, și că nu le satisfac dorința lor, — ținînd conventicule secrete și acolo aducînd hotărîri și mai secrete, într'o bună dimînăță surprind lumea cu invitații la petrecere, și nouă — privatim — ne declară, că în acest an petrecerea o face nu tinerimea, ci bētrânii. Scopul petrecerii, ca să nu fie bătătoriu la ochi, — îl ascund sub masca obscură „spre scop filantropic”, căci nu voim să zicem chiar, că din frică, că inteligența ortodoxă eventual nu ar lua parte la petrecere.

Pentru a scōte mai bine la ivelă caracterul și pornirile fraților greco-catolici mai amintim și faptul, că unul din sinul lor, vîdînd că noi nici la un cas nu voim să abstăm de la învoirea făcută, și ca nu cumva să facem petrecere contra înviorii și intereselor lor, ni-a declarat: bine, în anul acesta petrecerea se va face în favorul greco-orientalilor; dar' pe sub mână în conventicule secrete s'a adus și pe urmă executat hotărîrea de mai sus.

Unde este sfințenia cuvîntului dat? Întrebăm pe onor. public cetitor, că ore o atare procedură se pōtă cualifica de onestă?

Nevoind a învinovăți cu atare procedură pe toți membrii din comitet, declarăm, că după știrile căștigate, unii din membri din comitet când au primit conducerea petrecerii nu au știut, că întră ce împrejurări

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

și din ce motive s'a adus hotărîrea, ca pe trecerea să se facă de bētrâni.

Împlinindu-ne datorința de a aduce toate acestea înaintea tribunalului onorat. public, nu ne putem reținē, a nu ne adresa cātră onor. preoțime și învățătorime ortodoxă din jurul Reghinului, ca vîdînd această procedură să tragă consecințele — absentînd de la petrecere.

Am scris și scris în Reghinul-săsesc la 28 Iulie 1903.

Cu distins respect:

Ilie Popescu, cand. adv.; *Vasilii Salegian*, cand. de adv.; *Aurel Popescu*, stud. jur.; *Dionisie Negru*, mag. pharm.; *Vasilie Covrig*, stud. jur.

Mulțămită publică.

Acționarii institutului de credit și economii „Albina”, în adunarea generală din a. c., la propunerea onorabilei direcțiuni a binevoit a vota pentru trebuințele „Reuniunii noastre agricole” și pentru a. c. un ajutoriu de 200 cor. din fondul de binefaceri.

Pentru acest sprijin repețit ne luăm voie a aduce și pe această cale atât stimabililor acționari cât și direcțiuni amintite sincerele mulțămite ale Reuniunii noastre.

Sibiu, 7/20 Iulie 1903.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”

Dem. Comșa
president.

Vic. Tordășianu
secretariu.

Mulțămită publică.

Subscrișul în numele reprezentanței bisericesti și a întregului popor locuitor în comuna Măgărei vin a aduce și pe această cale cea mai ferbinte mulțămită tuturor acelor binevoitori, emigrați la America, cari nu au pregetat de a și depune obolul lor în folosul bisericii gr. ort. din comuna sus amintită, contribuind cu suma de 235 corone 25 bani. O parte a sumei, anume 210 corone, — la dorința binevoitorilor — s'a depus ca fundațiune a bisericii, ear' restul s'a întrebuintat pentru îndeplinirea unui sf. Maslu pentru hotăr.

Credincioșii cari au contribuit sunt următorii:

Nicolae Holerga, 5 dolari; Alesandru Solomon, 2 dolari; Sonu Blotor jun., 2 dolari 10 cenți; Sonu Blotor sen., 2 dolari 10 cenți; Nicolae Blotor, 2 dolari; Dinu Holerga, 2 dolari; Manițiu Holerga, 2 dolari 10 cenți; toți din Măgărei. Ioan Armenciu, 2 dolari; din Noerichiu. Naftanailă Holerga, 2 dolari 10 cenți; Leonte Lazar, 1 dolar 50 cenți; Achim Holerga, 1 dolar; Ana Holerga, 1 dolar; Ioniță Suciu, 1 dolar; Iovu Lazar, 1 dolar 10 cenți; Ioan Stanciu, 2 dolari 10 cenți; familia Todor Blotor, 1 dolar 50 cenți; familia Nicolae Nicula, 1 dolar 70 cenți; Ioan M. Holerga, 1 dolar 25 cenți; Ioan Lazar, 1 dolar; Maria Lazar, 1 dolar; Ioan Crețiu, 1 dolar; Ioan Solomon, 1 dolar; Andronic Andreiu, 1 dolar; Nicolae Oltean, 1 dolar; Nicolae Dănilă, 1 dolar; Crucian Barbulea, 1 dolar; Ioan Pușcașiu, 50 cenți; toți din Măgărei. Silimon Candea, 50 cenți; Ioan N. Holerga, 50 cenți; din Măgărei. Maria Dudos, Hetiur, 50 cenți; Stefan Casianu, din România, 1 dolar; Iosif Șerban, Sebeșul mare, 1 dolar; Vasilie Banciu, Sebeș, 1 dolar; Iosif Băra, Sebeșul-mic, 1 dolar; Ilarion Morariu, Noerichiu, 50 cenți; Ioan Podorean, Sebeșul-mare, 50 cenți și Nicolae Carculea, Măgărei 30 cenți. Tot din America s'au mai încasat de la Ioan Lazar, croitoriu, din Măgărei, 10 corone.

Rugăm pe bunul Dumnezeu, ca să le dea sănătate, să le răsplătescă cu bine, pentru a mai putē împlini atari fapte nobile, spre mărirea lui Dumnezeu, și fingerul Domnului să le fie apărătoriu în decursul călătoriei lor, pentru-ca sănătoși și mulțămiți să i vedem în patria noastră.

Măgărei, 1/14 Iulie 1903.

Mihail Holerga
paroh gr. ort.

Posta redacțiunei.

Sărata. Recursul înaintat venerabilului consistoriu e act oficios, asupra căruia consistoriul are să și spună cuvîntul, ear' nu publicul cetitoriu. Deci, nu se publică.

Brad. E pusă la rēnd pentru a fi publicată.

Gherla. Se va publica cum vom dispune de loc mai mult, pentru-că n'am voi să o dăm în fragmente prea mici.

Sighișoara. Pentru numărul de față ni-a sosit prea târziu, ear' pentru alt număr nu mai e de actualitate. Manuscriptul se păstrează.

Nr. 84 1903.

[174] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaven. Consistoriu archid. la 8 Iulie v. a. c. nr. 6943 Bis., **renovarea turnului bisericii gr. or. din Hondol**, se dă în întreprindere prin licitațiune publică minuentă la 27 Iulie v. (9 August n.) a. e. la 3 ore d. a. în localul școlii.

Prețul strigării este cor. 1613'02.

Licitanții au a depune vadiu de 10%. Comitetul parochial își rezervă dreptul a da în întreprindere renovarea aceluia dintre licitanți, pe care 'l va afla mai de încredere.

Planul și preliminarul cum și condițiile de licitare, se pot vedea ori și când la oficiul parochial gr. or. din Hondol.

Hondol, 14/27 Iulie 1903.

Comitetul parochial:

Vasile Pipos
president.Sabin I. Piso
epitrop.

Nr. 270/903

[172] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de **învățători** de la școlile elementare populare gr. or. din parochiile mai jos înseminate, prin această se scrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Ciceu—Hășnaș**, un post cu salariu de 600 cor., din care 300 cor. ajutoriu de stat, ear' 300 cor. de la popor. Cuartir, grădină și 2 stângini lemne de foc.

2. **Diug**, un post cu salariu de 600 cor., din care 490 cor. de la popor, ear' 110 cor. ajutoriu de stat. Cuartir în edificiul școlii după ridicarea școlii proiectate, grădină și o jumătate sorte de lemne din pădurea urbană.

Concurenții au a și așterne rugărilor, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis și a și formula pretensiunile cu privire la cuincuenale.

Dej, 14 Iulie 1903.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr. or. Dej în conțelegere cu comitetele parochiale.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 814 1903

[171] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Orăștie, prin această se scrie concurs cu termin de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Balomir**, un post de învățătoriu sau învățător, pentru instruirea elevilor din despartimenturile IV, V și VI, salariu anual 600 cor. în rate lunare anticipative din repartitiune de la popor, cuartir liber sau 20 cor. relut, și un stângin de lemne.

2. **Gelmar**, salariu 600 cor., din care 360 cor. ajutoriu de la stat, restul din repartitiune, cuartir, grădină și lemne de foc.

3. **Glod**, salariu 600 cor., din care 200 cor. de la comuna Nădăștia, cuartir și lemne de foc.

4. **Geogiul-de-jos-joseni**, salariu 600 cor., din care 300 cor. de la comuna Geogiul-de-jos-suseni, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

5. **Mermezău**, salariu 600 cor., cuartir în edificiul școlii și 4 m. lemne de foc aduse la școlă.

6. **Mada**, salariu 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.

7. **Homorod-suseni**, școlă comună cu Homorod-joseni, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

8. **Poiana**, școlă comună cu Valea-epei și Fechereu, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Salariile se încassază din repartitiune de la popor.

Recurenții, cari pe lângă plata din concurs, ar mai face pretensiuni și la cuincuenale, după anii serviți în alte comune, au să și espună acelea pretensiuni în petițiunile lor de concurs, pentru-ca comunele să se știe orienta la alegere.

Învățătorii aleși sunt obligați a instrua elevii în școlă de repetițiune și de pomărit, a înveta cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică. Cei cari vor dovedi că sunt apți de a instrua în cor, vor fi preferați.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comuna respectivă spre a și arăta desteritatea în cântările bisericești și tipic.

Concursele instruite prescrișelor din vigoare au a se așterne în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Orăștie în conțelegere cu comitetele parochiale.

Orăștie, 10 Iulie 1903.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 568/1903

[175] 1—3

Concurs din oficiu.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** din comunele mai jos înseminate din protopresbiteratul Unguraș, în urma ordinului Preaven. Consistoriu archidieceșan din 26 Iunie c. nr. 6568 școl., se scrie concurs din oficiu cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bodia**, cu salariu anual de 600 cor., din cari 300 cor. prin repartitiune pe popor și 300 cor. din ajutoriu de stat, ce sperază parochia a 'l primă.

2. **Ciumerna**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune pe popor.

3. **Galpuia**, cu salariu anual 600 cor. prin repartitiune pe popor, cuartir și grădină.

4. **Miluan**, cu salariu anual de 600 cor., din care 368 cor. prin repartitiune pe popor, 200 cor. din victuale (80 vici cucuruz) și cuartir.

5. **Unguraș**, cu salariu anual de 600 cor., din care 380 cor. prin repartitiune pe popor, 220 cor. ajutoriu de stat și cuartir după aducerea lui în stare de a se folosi.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică, spre a și arăta desteritatea în cântări, având a înființa cor și a cânta cu școlarii la s. liturgie.

Cei cu serviciu au a se declara în rugarea de concurs despre susținerea drepturilor lor la cuincuenalii spre orientarea alegătorilor.

Cereri de concurs, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se așterne subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român Unguraș.

Fizeș-Sânpetru, 14/27 Iulie, 1903.

Pavel Roșca
protopresbiter.

[155] 2—3

Concurs.

La școlile centrale române gr. or. din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi vacante:

a) La școlă reală și comercială.

1. Un post de **profesor** suplent pentru Matematică și alt studiu exact.

b) La școlile primare.

2. Două posturi de **învățători**.

3. Un post de **învățător** pentru lucrul de mână la țefite.

Termenul de concurs pentru aceste posturi este 30 Iulie v. a. c.

Toți concurenții vor adresa concursele lor subsemnatei Eforii școlare însoțite de următoarele documente, prin cari vor dovedi:

a) că sunt Români de religionea gr. cr.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile lor civile;

c) că sunt de constituție fizică firmă și deplin sănătoși;

d) revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiunilor bisericești și școlare, precum și regulamentelor, ce sunt și vor fi în vigoare;

e) concurenții de sub a) vor documenta cu calificatiunea profesională completă conform art. de lege XXX din 1883, sau întru cât n'ar avea-o să aibă cel puțin examen fundamental din specialitatea lor;

f) concurenții de sub b) 2 vor documenta, că au depus examen de calificatiune învățătorască cu calcul bun, că cunosc limba magiară și germană după recerintă și că posed cunoștințe teoretice și practice din desenul linear, din gimnastică și din grădinărit;

g) concurențele de sub 3 vor documenta, că cunosc lucrul de mână femeesc de tot soiul și au calificatiune științifică și practică conform prescripțiunilor legale.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevădut în § 30 al legii de instrucțiune din 1883) salariu anual de cor. 1800; ear' de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de cor. 2400, cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir cor. 400 anual și drept de pensie conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplitor cor. 1600 anual fără alte emolumente.

2. Pentru învățătorul suplent salariu anual de cor. 800; pentru cel provisoriu cor. 1000 anual; ear' începând de la ocuparea definitivă a postului, salariu de cor. 1200 anual, cinci cuincuenii a cor. 120 și bani de cuartir cor. 240 anual.

3. Pentru instructora provisorie de lucru de mână salariu anual de cor. 800 fără alte emolumente.

Brașov, în 9/22 Iulie 1903.

Eforia școlilor centrale române ortod. res.

Brașov:

Vasile Voina, pres.

Arsenie Vlaicu, secr.

Nr. 568

[173] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Unguraș, prin această se scrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dăne**, cu salariu anual de 600 cor., din care 330 cor. prin repartitiune de la popor, 270 cor. ajutoriu de la stat, și cuartir.

2. **Fizeș-Sânpetru**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, și relut de cuartir.

3. **Rachiș**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, 2 orgii de lemne, grădină de 800 orgii, cuartir și pașal de cancelarie 4 cor.

4. **Romița**, cu salariu anual de 600 cor., din care 196 cor. de la popor prin repartitiune și 404 cor. ajutoriu de la stat, după ce edificiul școlar se va edifica sau renova spre a corespunde cerințelor legii, cuartir și grădină.

5. **Sântă Maria**, cu salariu anual de 600 cor., din care 360 prin repartitiune de la popor, 96 cor. din naturalii (40 vici cucu-

ruz), 2 orgii de lemne în preț de 48 cor. și cuartir.

6. **Stina**, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune de la popor, cuartir și grădină școlară.

7. **Tamaș**, cu salariu de 600 cor., din care 300 cor. prin repartitiune de la popor și 300 cor. din ajutoriu de stat ce sperază parochia a 'l primă, cuartir și grădină.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta înainte de alegere, în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări, având a înființa cor și a cânta cu elevii la s. liturgie.

Cei cu serviciu au a se declara în rugarea de concurs despre susținerea drepturilor lor la cuincuenalii, spre orientarea alegătorilor.

Cereri de concurs, instruite conform normelor din vigoare, au a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial, în termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român Unguraș, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Fizeș-Sânpetru, 14/27 Iulie 1903.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Cartea consilierului de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secul

preum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în marci postale o trimitte franco Curt Rober, Braunschweig.

[3] 29—38

Ciocolada de tanin

a lui **Sztraka**

are efect escelent la copii și la vârstnici contra urdinării

Prețul 40 fileri

Se capătă în fie-care apotecă.

[166] 2—8

Nr. 278

[143] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de **paroch** în parochia de clasa a III-a **Cârjiți** cu filia **Bretelin**, tractul Deva, pe baza soluțiunei Ven. Consistoriu din 20 Maiu c. nr. 5461 bis. și a concludului comitetului par. din 22 Iunie c. se scrie concurs repetit cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Rom”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile lor conform normelor în vigoare în termenul deschis subscrisului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta înaintea alegătorilor spre a cânta, resp. a celebra și cuvânta.

Deva, 24 Iunie 1903.

Oficiul protopresbiterial al tractului Devei, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph

DAUERHAFT, GERUCHLOS, SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSEBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odăile, fiind-că se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleiu, care se svântă înec și e lipicios. Culoarea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot șterge cu rize umede, fără să perdă luciul. — Se acobesc:

lac lucitor colorat de podine,

brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleiul și dă luciul: deci folosibil deopotrivă la podine noue și vechi. Acopere pe deplin pete vechi, vâpsela anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)

pentru podine noue și parchete, care dă numai luciul. Mai cu seamă pentru parchete și podine de tot nou, unde deja cu colorii de oleiu. Dă numai luciul și nu ascunde modelul lemnului.

Colli postali circa 35 m. pâr. (2 odăi mijlocii) fl. 5'90 v. a.

În toate orasele unde sunt depozite, comanda directă vor fi transmise acestora; vâpsiri de model și prospecte gratuite și franco. La cumpărare este a se lua seama precis la firmă și marca firmei, fiind-că acest fabricat existent din 1850 se imităză multipli și se falsifică, în cât se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph

inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine.

Praga-K. Berlin, NW.

Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz.

Orăștie: Keresedi G. Făgăraș: J. Jaros.

Medias: Martin Schemmel.

[132] 4—16

Onorat Cler român!

Am onore a aduce la cunoștința Multonoratului Cler român, că la recercarea mai multor preoți, cari doresc din inimă *spriginirea meseriașilor români*, mi-am prevădut, subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

Pălării preotești

pe cari, la comandă, le trimit ori-și-unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. În deosebi recomand modelul nou de pălării de mătășă (păr-rose) făcut de mine după binevoitōrele indigitări date mie de domnul Dr. **Miron E. Cristea**, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea domniei sale l'am și numit

„Model Dr. Cristea”

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fie-cărui preot.

Prețul 9 cor.

Mai am **pălării preotești linse**. Calitate fină **7 cor.** Comandând cineva 3 bucăți de odată le trimit franco și fără a socoti cutia.

În speranță că On. Cler român va da spriginul cuvenit unicului pălărier român, semnez

Cu distinsă stimă

A. Meșotă, pălărier

Brașov (Brassó) strada orfanilor nr. 3

[130] 3—8